

*ієрей Петро Гнатович Ткач
1946 р.*

Протоієрей Петро Ткач в історії Заборольської парафії «Собор Пресвятої Богородиці»

протоієрей Миколай Цап

У цій статті висвітлюються відомості про заснування села Забороль біля Луцька і перші згадки про церкву, а також досліджується життєвий шлях і священниче служіння українського пастиря, багатолітнього настоятеля цієї парафії протоієрея Петра Ткача

Ключові слова: *Забороль, єпископ, парафія, настоятель, храм.*

Волинська єпархія за час свого існування нараховує величезну кількість духовенства, серед яких були відомі богослови, молитвеники, науковці, проповідники Слова Божого, подвижники благочестя. Серед них заслуговує на увагу протоієрей Петро Ткач, священник, який вірою і правдою все своє життя служив Богові й людям.

Історіографія, що стосується особистості протоієрея Петра Ткача, представлена в основному науковими, газетними публікаціями та спогадами сучасників. Тут варто відзначити наукові публікації О. Бірюліної, Г. Гулька, а також статті О. Жарчинської, О. Лівіцької, у яких автори висвітлюють основні життєві віхи пастиря.

Мета статті – аналіз і характеристика священничого служіння та його внесок у відбудову зруйнованого парафіяльного храму під час війни.

Про час заснування села Забороль серед дослідників немає єдиної думки. Деякі з них вважають, що поселення бере свій початок з часів Київської Русі. Побутує думка серед краєзнавців, що село вперше згадується в історичних документах під 1429 роком. Саме тоді в Луцьку відбувся з'їзд Європейських монархів, і в числі інших близьких до Луцька поселень називають Забороль.

Перша писемна згадка про село датована 1516 роком¹. У «Реєстрі списання двора Заборолського» за серпень 1566 рік є згадка про місцевого священика Климента. Даний інвентар не згадує про церкву, проте вона напевно вже була.

На той час селом Забороль володіла родина Борзобогатих, зокрема Іван Яцкович Борзобогатий як луцький вїйт², а також Іван Борзобогатий Красенський, як ключник луцький³. У 1593 році серед господарів Забороля документи називають Семена та Івана Борзобогатих Красенських, синів та спадкоємців колишнього луцького вїйта, згодом Луцько-Острозького православного єпископа Іони⁴.

Згідно з архівними джерелами у селі Забороль у 1728 році була зведена дерев'яна Свято-Соборо-Богородична церква з дзвіницею. Поруч був давній цвинтар. У 1894 році стараннями священика Миколи Ковальського відбулося закладення і Свято-Миколаївської каплиці в пам'ять заручин російського імператора Миколи II з імператрицею Олександрою Федорівною⁵. Для цієї каплички московські хорунгвісти навіть подарували старовинний образ Миколая Чудотворця, який 3 липня 1895 року був перенесений урочистим хресним ходом з Луцького собору до освяченої заборольської каплиці.

У 1908 році поблизу старої дерев'яної церкви освятили місце для будівництва нового цегляного храму на честь Собору Пресвятої Богородиці. Коли почали будувати церкву, то попередню дерев'яну розібрали, матеріали продали, оскільки громаді потрібні були кошти. Пізніше, у радянський час, на місці старої церкви і давнього кладовища збудували колгоспну ферму. Будівництво нового храму тривало чотири роки, освячення відбулося в грудні 1912 року. Новозбудована

¹ Бірюліна О. Документальні джерела про село Забороль Луцького району // Минуле і сучасне Волині та Полісся: Луцький район: історія, сучасність, перспективи. Матеріали ХХІІ обласної науково-практичної історико-краєзнавчої конференції. – Луцьк, 2007. – С. 85.

² Луцька замкова книга 1560-1561 рр. – Луцьк, 2013. – С.156.

³ Там само. – С. 397-398.

⁴ Бірюліна О. Документальні джерела про село Забороль Луцького району // Минуле і сучасне Волині та Полісся: Луцький район: історія, сучасність, перспективи. Матеріали ХХІІ обласної науково-практичної історико-краєзнавчої конференції. – Луцьк, 2007. – С. 85.

⁵ Жарчинська О. Храму у Заборолі – 100 років // Вісник + К., всеукраїнська газета. – 3 січня 2013 р. – № 1(875). – С. 4.

церква була велика, мала три входи⁶: центральний і два бокових, дуже простора і багата на церковну утвар, іконостас, розписи стін і дзвони, з хорами та кліросом⁷.

Під час Другої світової війни храм зазнав руйнування. 1 липня 1943 року його спалили разом з частиною села німецькі окупанти з поляками, пограбували перед тим усі церковні цінності. Церква горіла три дні, крім церковного майна, богослужбових книг, інших цінних документів, згорів іконостас, від високої температури поплавилися дзвони. Після пожежі залишилися тільки мури й підлога⁸. У 1944 році, коли радянські війська вели наступ, зверху на обгорілому храмі посадили снайпера. Село й церкву почали обстрілювати снарядами. Один із них влучив у фасад храму, але не вибухнув і видніється зі стіни до сьогодні⁹.

З усіх відомих нам священників, які були настоятелями парафій у селі Забороль, найбільше потрудився і найдовше прослужив тут митрофорний протоієрей Петро Ткач.

Майбутній священник народився 13 вересня 1911 року¹⁰ в селі Кічкарівка Луцького району в сім'ї селянина-середняка. Про своє дитинство і роки навчання отець 5 січня 1946 року в автобіографії пише так:

«... в 1915 році наша сім'я була евакуйована в Кубанську область, де ми прожили до 1921 року. У грудні 1921 року я з батьками повернувся з Кубані назад у рідне село Кічкарівку. У січні 1922 року я поступив учитися у повшешну школу міста Луцька, де провчився до 1927 року. У цьому ж році поступив на навчання в Луцьку українську гімназію і навчався тут до 1929 року. Того ж року закінчив двомісячні курси кооперативних книговодів при

⁶ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Матеріали, пов'язані з ювілеєм 1000-тя Волинської єпархії (опис церков, фото). – 1991 р.

⁷ Байда Т., Мялковська Г. Забороль – наше рідне село. – Луцьк, 2006. – С. 20.

⁸ Лівіцька О. Чому ікони миро точать? // Волинська газета. – 21 серпня 2014 р. – №34 (978). – С. 10.

⁹ Жарчинська О. Храму у Заборолі – 100 років // Вісник + К., всеукраїнська газета. – 3 січня 2013 р. – № 1(875). – С. 4.

¹⁰ Відносно дати народження в документах є розбіжності. У своїй автобіографії в 1952 році отець власноруч вказує 13 вересня, пізніше, у послужних листах його Особової справи, зазначено 13 жовтня, а на могилі, на пам'ятнику, написано 12 липня 1911 р

Луцькому банку. З 1929 по 1933 рік заочно навчався у сільсько-господарській школі в місті Познань»¹¹.

Навчаючись у Познані, вдома Петро займався сільським господарством. Після завершення навчання з 1933 по 1934 рік проходив практику по городництву в маєтку Кулибакіної в Кічкарівці, де одночасно заклав своє парниково-тепличне господарство. Після закінчення практики почав набагато ширше розвивати своє парникове господарство, у якому пропрацював до приходу Червоної Армії в 1939 році¹². Перед війною в 1940-1941 роках працював у Луцькому відділенні Военторгу з переробки овочів. Під час німецької окупації займався домашнім господарством. 19 вересня 1943 року одружився з Тамарою Федорівною Крамаренко, яка народилася 9 жовтня 1925 року. Після завершення Другої світової війни в 1944 році і до 20 березня 1945 року займав становище агронома підсобного господарства військової частини №16455.

Саме в цей час Петро Ткач вирішує стати священником, усе своє подальше життя присвятити служінню Богові й людям. Неабиякий вплив на таке рішення мало його навчання в Луцькій українській гімназії, яка в 1920-их роках стала центром національного культурно-освітнього життя краю, у якій навчання велось українською мовою. Так тривало до 1939 року, коли Луцьку українську гімназію імені Лесі Українки, як «розсадник українського націоналізму», закрила більшовицька влада. Після закінчення гімназії Петро Ткач мав намір продовжити навчання у Варшавському університеті, проте політичні події завадили сповнитися його юнацьким мріям¹³.

Отримавши відповідну характеристику-рекомендацію від настоятеля Гнідавської парафії протоієрея Володимира Дубневича, де він пише: «Петро Гнатович Ткач... колишній прихожанин Гнідавського приходу відомий мені, як людина сповна віддана нашій Святій Православній Церкві, міцної віри і високих моральних якостей...»¹⁴,

¹¹ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №23. Прот. Ткач Петро Гнатович. – Арк. 70.

¹² Там само. . – Арк. 50.

¹³ Байда Т., Мялковська Г. Забороль – наше рідне село. – Луцьк, 2006. – С. 25.

¹⁴ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №23. Прот. Ткач Петро Гнатович. – Арк. 2.

17 березня 1945 р. Петро Ткач пише прохання на ім'я єпископа Волинського і Рівненського Миколая (Чуфаровського, †7. 03. 1967), у якому просить його рукоположити в сан пресвітера, оскільки він має велике бажання послужити Святій Православній Церкві. Розглянувши це прохання, владика Миколай наклав таку резолюцію: «19. 3. 45. Рукоположитььвоиереи к св. Покровской ц. во диакона 20, во иерея 22 марта пом. настоят. Св. Параск. ц. с. Чаруков Сенкевич. р-на Е. Н.».

Обидві хіротонії, на диякона 21 березня і на священника 22 березня 1945 року, звершив єпископ Миколай у Хрестовоздвиженській церкві міста Луцька. Наступного дня отець Петро отримав своє перше священиче призначення на посаду помічника настоятеля до Свято-Параскевської церкви села Чарукова Сенкевичівського району Волинської області¹⁵, на якому пробув півроку.

5 вересня 1945 року єпископ Миколай (Чуфаровський) призначає отця Петра Ткача настоятелем храму Собору Пресвятої Богородиці села Забороль Луцького району, де була спалена церква, з обслуговуванням приписної церкви в селі Богушівка, а також села Великий Омеляник. На короткий час, а саме з 5 березня по 31 травня 1948 року отець Петро був звільнений із Забороля і призначений настоятелем церкви села Усичі Торчинськогорайону, після чого знову повернувся до Забороля¹⁶. З 4 квітня 1955 року деякий час обслуговував Свято-Хрестовоздвиженську церкву села Буків Луцького району¹⁷.

У своєму рапорті на ім'я єпископа Паладія (Камінського, †6. 06. 1978) Луцький благочинний протоієрей Петро Юркевич 15 вересня 1955 року писав:

«... парафію с. Боголюб, як одну з малочисельних в благочинні, неспроможну отримувати матеріально як священника так і псаломщика рекомендую тимчасово приписати до найближчого приходу в с. Забороль Луцького благочиння. Є парафії набагато більші, ніж Боголюб, наприклад Радомишль і Луциці, однак і ті

¹⁵ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №23. Прот. Ткач Петро Гнатович. – Арк. 4-5.

¹⁶ Там само. . – Арк. 29.

¹⁷ Там само. . – Арк. 60-61.

вже декілька місяців без священників, так як туди через віддаленість від Луцька немає бажаючих».

З 12 жовтня 1955 року парафія Боголюби стала приписною¹⁸.

У важкий повоєнний період парафіяни села на чолі зі своїм священником взялися за відбудову своєї святині. Відновлення відбувалося повільно, з великим труднощами, як матеріального так і ідеологічного характеру. У 1949 році місцева влада мала намір навіть припинити діяльність православної громади, яка проводила свої богослужіння в звичайній сільській хаті Ковальчуків, сім'ю яких вивезли в Сибір, і, на думку влади, не могла відбудувати напівзруйнований храм. Його мали розібрати «для спорудження об'єктів соціально-культурного призначення». Лише авторитет тоді ще молодого священника Петра Ткача, який знайшов несподівану підтримку в керівництві районної ради, допоміг зберегти храм¹⁹.

На середину 1950-их років, коли був перекритий центральний купол храму, припадає й активність громади в придбанні церковного майна. Зокрема, 6 вересня 1956 року, як свідчать архівні джерела, відбулася передача до храму села Забороль давнього іконостасу собору Зимненського монастиря²⁰, який після його закриття в 1949 році був переданий на зберігання у Свято-Успенський Собор м. Володимир-Волинського²¹.

Цікаво, що й сам настоятель із сином Мстиславом власноруч розмальовували церковні стіни. До сьогодення в храмі зберігаються ікони, які особисто написав отець Петро, зокрема великий образ Покрови Пресвятої Богородиці, що знаходиться ззовні храму на східній вівтарній стіні із легендою внизу:

«Цей св. образ намальований року Божого 1968 рукою протоієрея о. Петра Ткача, заходами сестриць церкви св. Собору Богородиці

¹⁸ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №23. Прот. Ткач Петро Гнатович. – Арк. 64.

¹⁹ Гулько Г. Іконостас, який пов'язав історію двох храмів // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Науковий збірник. Випуск 14. Матеріали XIV міжнародної наукової конференції, м. Луцьк, 29-30 жовтня 2007 року. – Луцьк, 2007. – С. 128.

²⁰ Там само. – С. 128.

²¹ Державний архів Волинської області. – Ф.Р.–393, оп.1, спр.4. – Арк. 91.

с. Забороль, особливим піклуванням сестриці Акуліни Семенюк при церковному старості Феот. Марценюку» (Додаток 2).

Інша ікона «Собор Пресвятої Богородиці» (менших розмірів під склом, знаходиться в храмі) була написана отцем після смерті його матушки Тамари (+ 25. XII. 1982), про що довідуємося з напису внизу ікони: *«Цей св. образ написаний рукою прот. Петра Ткач на вічну пам'ять матушці Тамарі 25 лютого 1984 року, село Забороль» (Додаток 3).*

Відбудова храму тривала довгих тридцять років. І лише в 1975 році він уже мав належний вигляд, хоч і суттєво відрізняється від того, яким він був до війни (Додаток 5). На згадку про завершення відбудови й реставрації церкви була виготовлена спеціальна кам'яна плита, яка вмонтована на стіні, в середині храму з лівого боку такого змісту: *«Капітальна реставрація зруйнованої в 1943 р. церкви*

«Собор Пресвятої Богородиці» в селі Забороль виконана коштом благочестивих парафіян під тридцятирічним керуванням настоятеля прот. Петра Ткача та жертвенній при цій участі старост церкви: Дивонюкові П. І. Марценюкові Ф. Є. Плаксі К. Я. та старанного церковного хору. Реставрація почата в 1945 р. при патр. Олексії, митроп. Київським Іоанні, єпископові Волинським Миколаї, і жертвенній помочі архієп. Волинського Панкратія, а закінчена в 1975 р. при патр. Пімені, митроп. Філареті і архієп. Волинським Даміані. Усім парафіянам, трудівникам і доброзичливцям нехай пошле Господь Свою Божественну ласку і благословення» (Додаток 4).

Однією з давніх і цінних святинь цього храму є ікона Пресвятої Богородиці, привезена в село українцями-переселенцями після проведення операції «Вісла». На її зворотньому боці зазначено:

«Сія древняя икона Б. Матери принадлежит церкви Рождества Пресв. Богородици села Стрижова Грубешовского уезда. Обновлена на средства братчиков и сестриц села Стрижова в 1936 году при о. настоятеле Стриж. Прихода протоиерее Николае Квасницкомь и церк. старосте Якиме Возняке. Реставратор художник – А. Цикуцкий. 1936 года 16 августа».

До реставрації, яка була проведена фахівцями у Львові декілька років тому, ікона мала металеву шату під срібло і корони над головою Богородиці та Ісуса Христа. Після реставрації ікона зберігається в храмі без металевої ризи (Додаток 1).

Щороку у восьму п'ятницю після П'ятдесятниці в Заборолі з давніх-давен відбувається відпуст.

За своє служіння пастир був нагороджений наступними священними нагородами: набедреник – 1949 р., скуфія – 1952 р., камилавка – 1955 р., золотий наперсний хрест – 1958 р. Саном протоієрея нагороджений у 1963 р., палицею – 1968 р., хрестом з оздобами – 1973 р., патріаршою грамотою – 1978 р. До дня Св. Пасхи у Свято-Троїцькому кафедральному соборі м. Луцька 20. 05. 1984 р., нагороджений митрою. За віддане служіння Церкві Христовій з 24 березня 1988 року удостоєний права звершувати Літургію при відкритих царських вратах до Херувимської пісні.

Протоієрей Петро Ткач разом з матушкою Тамарою мали троє дітей: син Ігор (1944 р.н.), дочка Тетяна (1948 р.н.) – на сьогодні заслужений працівник культури України, викладач Волинського державного училища культури і мистецтв ім. І. Стравінського в Луцьку, і син Мстислав (1954 р.н.), трагічно загинув 16.01.1984 на 29 році життя, похований у Заборолі.

В отця Петра було дві сестри: Олена (1913 р.н.) і Катерина – працювала продавцем, обидві проживали в селі Кічкарівка.

Усе життя отець Петро мріяв бачити Україну й Українську Церкву вільними. З великою радістю сприйняв проголошення Незалежності нашої держави 24 серпня 1991 року. На початку 1990-х років він був одним із перших, хто записався в число братчиків Волинського крайового Братства св. ап. Андрія Первозванного при Хрестовоздвиженській церкві. Ім'я отця Петра Бачимо після його смерті в братському пом'янику²².

В останньому своєму проханні на ім'я єпископа Волинського і Рівненського Варфоломія (Ващука) отець Петро в 1990 році писав: *«З огляду жахливого становища, яке спіткало мене на старості років – це втрата правої ноги... заставляє моя доля йти на пенсію, якої так не бажав, маючи голос, слух і силу на служіння перед святим престолом*

²² Пом'яник // Редакційна колегія: О. Бірюліна, А. Бондарчук, М. Хілько. – Луцьк, 2000. – С. 61.

Богові...»²³. 18 липня 1990 року отець Петро Ткач за станом здоров'я був звільнений від обов'язків настоятеля парафії Собору Пресвятої Богородиці в Заборолі і зарахований за штат. Помер 10 серпня 1992 року. Чин похорону відбувся 12 серпня – у день переходу Свято-Троїцького кафедрального собору до УПЦ Київського Патріархату.

Священиком в Заборолі у 1990-1992 роках був отець Микола Ілляк. Та коли громада одногосно постановила перейти до Київського Патріархату, отець Микола відмовився і виїхав з села²⁴.

27 вересня 1992 року в приміщенні місцевої церкви за підтримки голови Заборольської сільської ради відбулися парафіяльні збори – засідання членів засновників релігійної громади «Собор Пресвятої Богородиці» села Забороль Луцького району Волинської області. На зборах було поставлене одне питання про перехід вищезгаданої громади під юрисдикцію УПЦ Київського Патріархату. Зі 120 присутніх – за перехід проголосувало 110 чоловік, 9 – утрималося, 1 – проти²⁵. На свято Покрови Пресвятої Богородиці 14 жовтня 1992 року були подані на ім'я Представника Президента у Волинській області В. Блаженчука для реєстрації релігійної громади УПЦ КП всі необхідні документи, які підписали від імені громади 15 жителів Забороля: Семенюк Юрій Константинович, 1930 р. н. (староста церкви), Олійник Анатолій Миронович, 1926 р. н. (касир), Корольчук Олексій Макарович, 1920 р. н., Хлопецький Володимир Макарович, 1920 р. н., Сафатюк Іван Никоневич, 1924 р. н., Собуцький Антон Леонієвич, 1933 р. н., Герасимчук Михайло Тимофійович, 1925 р. н., Гловацький Петро Юрійович, 1927 р. н., Воронюк Герасим Прокопович, 1924 р. н., Третяк Галина Гнатівна, 1921 р. н. (голова ревізійної комісії), Мялковська Галина Федорівна, 1926 р. н., Савчук Тетяна Олександрівна, 1941 р. н., Галюк Марія Гнатівна, 1941 р. н., Плакса Катерина Панасівна, 1925 р. н., Галюк Савета Іванівна, 1925 р. н.²⁶.

²³ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №23. Прот. Ткач Петро Гнатович. – Арк. 114.

²⁴ Байда Т., Мялковська Г. Забороль – наше рідне село. – Луцьк, 2006. – С. 26.

²⁵ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Луцьке благочиння. Протокол засідання членів засновників релігійної громади Церкви «Собор Пресвятої Богородиці село Забороль Луцького району Волинської області». 27 вересня 1992 року. – Арк. 8.

²⁶ Там само. – Арк. 7.

Митрофорний протоієрей Петро Ткач був людиною глибоко релігійною, чесною та надзвичайно порядною. Володів прекрасним голосом, добре проповідував, гарно малював. Мав настільки високий авторитет, що волинські священики вважали його своїм духівником, щороку в нього сповідалися. Добру характеристику отцю давали і керуючі Волинсько-Рівненської єпархії. Єпископ Панкратій (Кашперук, †13.07.1972) у 1959 році писав: *«Великий трудівник у відновленні зруйнованого на парафії храму, чим заслужив собі любов і повагу парафіян. Добрий адміністратор, непоганий священик»*²⁷. Архієпископ Даміан (Марчук, †4.07.1987) називав отця *«одним з кращих священиків, хоч духовної освіти немає, однак зарекомендував себе хорошим пастирем. Службу свою звершує добросовісно й акуратно. Характером скромний та ввічливий»*²⁸. Парафіяни і нині шанують пам'ять священика, поховавши його біля храму Собору Пресвятої Богородиці, якому він віддав 45 років свого життя. Труна його в день похорону була накрита синьо-жовтим прапором вільної України. З 1 листопада 1992 року настоятелем церкви є протоієрей Віталій Антонюк, який, продовжуючи справу свого попередника отця Петра Ткача, разом із парафіянами дбає про святиню, належно, з духовним піднесенням відсвяткувавши в 2013 році на чолі з митрополитом Луцьким і Волинським Михаїлом (Зінкевичем) її славний 100-літній ювілей.

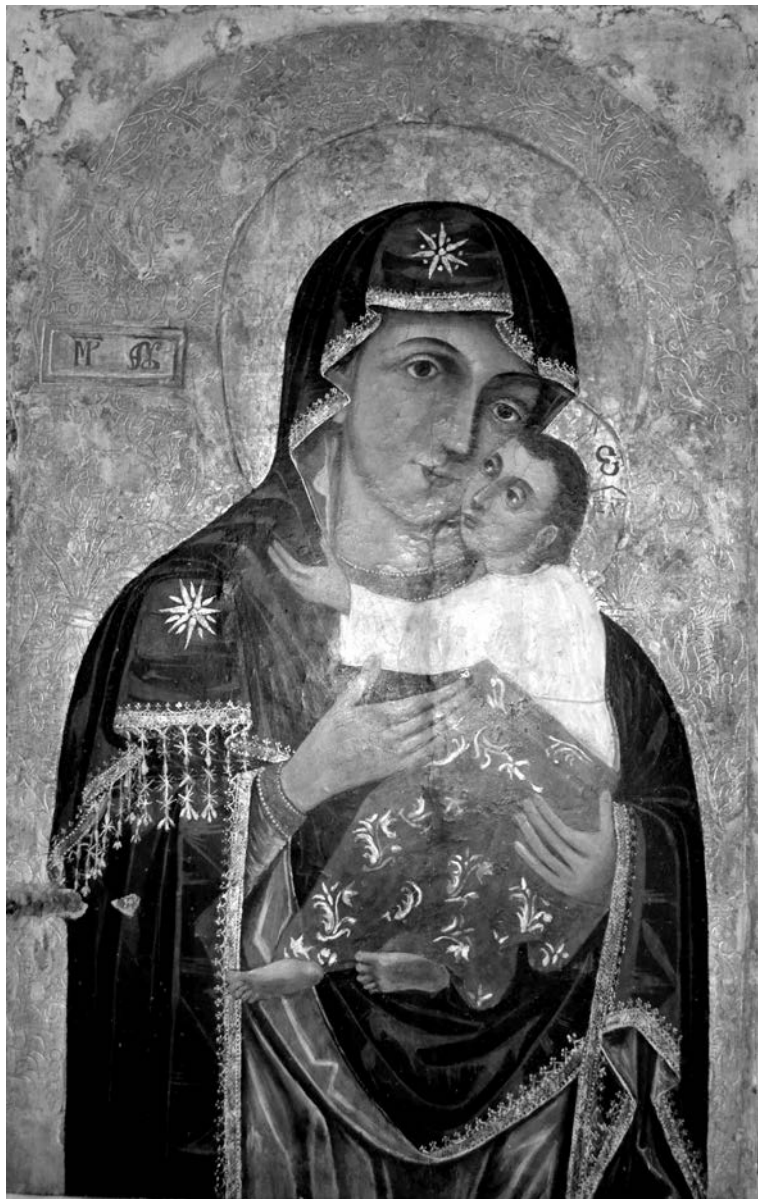
Список джерел і літератури:

1. Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Луцьке благочиння. Протокол засідання членів засновників релігійної громади Церкви «Собор Пресвятої Богородиці село Забороль Луцького району Волинської області». 27 вересня 1992 року. – Арк. 8.
2. Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Матеріали, пов'язані з ювілеєм 1000-тя Волинської єпархії (опис церков, фото). – 1991 р.
3. Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №23. Прот. Ткач Петро Гнатович. – 120 арк.
4. Архів парафії Собору Пресвятої Богородиці с. Забороль.
5. Байда Т., Мялковська Г. Забороль – наше рідне село. – Луцьк, 2006. – 60 с.

²⁷ Архів Волинської єпархії УПЦ Київського Патріархату. Особова справа №23. Прот. Ткач Петро Гнатович. – Арк. 74.

²⁸ Там само. – Арк. 102.

6. Бірюліна О. Документальні джерела про село Забороль Луцького району // *Минуле і сучасне Волині та Полісся: Луцький район: історія, сучасність, перспективи. Матеріали ХХІІ обласної науково-практичної історико-краєзнавчої конференції.* – Луцьк, 2007. – 151 с., іл.
7. Гулько Г. Іконостас, який пов'язав історію двох храмів // *Волинська ікона: дослідження та реставрація. Науковий збірник. Випуск 14. Матеріали ХІV міжнародної наукової конференції, м. Луцьк, 29-30 жовтня 2007 року.* – Луцьк, 2007. – 146 с., іл.
8. Державний архів Волинської області. – Ф.Р.–393, оп. 1, спр. 4. – 275 арк.
9. Жарчинська О. Храму у Заборолі – 100 років // *Вісник + К., всеукраїнська газета.* – 3 січня 2013 р. – № 1(875). – С. 4.
10. Лівіцька О. Чому ікони миро точать? // *Волинська газета.* – 21 серпня 2014 р. – №34 (978). – С. 1, 10.
11. Луцька замкова книга 1560-1561 рр. – Луцьк, 2013. – 733 с.
12. Пом'яник // *Редакційна колегія: О. Бірюліна, А. Бондарчук, М. Хілько.* – Луцьк, 2000. – 71 с.

Дод.1 Ікона Пресвятої Богородиці

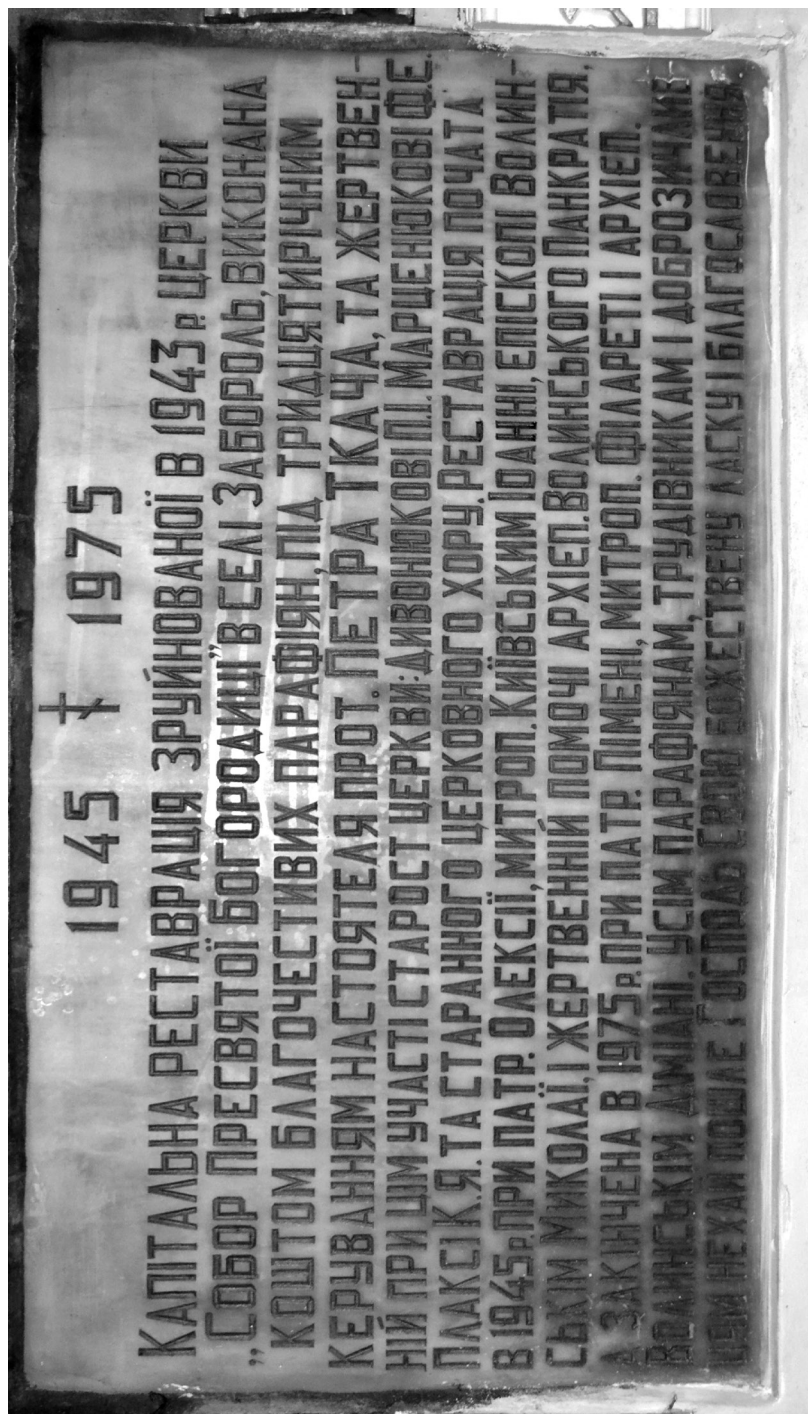

Дод. 2 Ікона Покрови Пресвятої Богородиці,
привезена з Грубишівського повіту 1968 р.

Додаток 3.
 Ікона Собор Пресвятої Богородиці
 1984 р.

Додаток 4.

Пам'ятна плита з нагоди завершення реставрації храму

Додаток 5.
Вигляд храму до 1943 р.

Додаток 6.
Вигляд храму кінець 1970-их років.

Додаток 7.
Церковний хор с. Забороль 11.07.1948 р.

Додаток 8.
Могила прот. Петра Ткача і матушки Тамари